

м'яса птиці під час розморожування суттєво знижуються (за максимально обраного рівня шприцювання 25 – на 6,1% в абсолютному, 61,6% – у відносному виразі), що може свідчити про досягнення більшого ступеня оберненості властивостей м'яса птиці після розморожування. На підставі одержаних результатів розроблено заходи з удосконалення технології замороженого м'яса птиці (філе курячого), що полягають у його шприцюванні перед заморожуванням стабілізаційними розчинами, які містять ксантан у кількості 0,5%, при цьому рівень шприцювання складає 5...25%.

З метою посилення утримування вологи, регулювання кислотності, комплексоутворення та антиоксидантного впливу до стабілізаційних розчинів запропоновано внесення солі кухонної (2,5...3,5%), трипо-ліфосфату натрію (1,5...2,2%), цитрату натрію тризаміщеного (2,5...3,0%) та ізоаскорбату (еріторбату) натрію (1,5...2,0%), масова частка яких у складі м'яса обмежується визначеними максимально допустимими рівнями.

Р.Ю. Павлюк, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.С. Бессараб, канд. техн. наук, проф. (*НУХТ, Київ*)

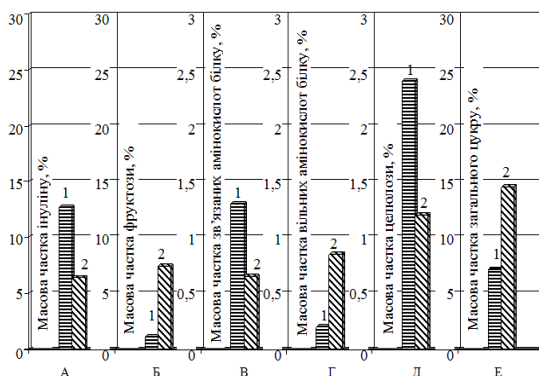
К.С. Балабай, асп. (*ХДУХТ, Харків*)

О.С. Галинська, асп. (*НУХТ, Київ*)

РОЗРОБКА НАНОТЕХНОЛОГІЇ ЗАМОРОЖЕНИХ ДОБАВОК ІЗ ІНУЛІНОВІСНОЇ СИРОВИНИ З ВИКОРИСТАННЯМ ГЛИБОКОЇ ПЕРЕРОБКИ СИРОВИНИ

Метою роботи є розробка нанотехнології заморожених дрібнодисперсних добавок в формі пюре із інуліновісної сировини – топінамбура з використанням криогенного «шокового» заморожування та дрібнодисперсного подрібнення та виявлення закономірностей їх впливу на біополімер інулін та збереження БАР.

Установлено, що при «шоковому» заморожуванні з використанням різних швидкостей заморожування до різних кінцевих температур в продукт (-18; -20; -25; -30; -40° С) та при дрібнодисперсному подрібненні топінамбура значна частина інуліну (50...55%) трансформується в розчинну вільну фруктозу (її кількість збільшується в 9–10 разів по відношенню до вихідної фруктози в свіжому топінамбурі за рахунок неферментативного і некислотного руйнування β-фруктозних зв'язків в інуліні. Цей процес відбувається за рахунок механічного руйнування – механокрекінгу. Так, наприклад, у вихідній сировині – топінамбурі міститься 11,7...13,0% інуліну, та після низькотемпературної обробки в пюре залишається 3,2...3,5% інуліну, а 9...10% його трансформується у вільну фруктозу (рис. 1).

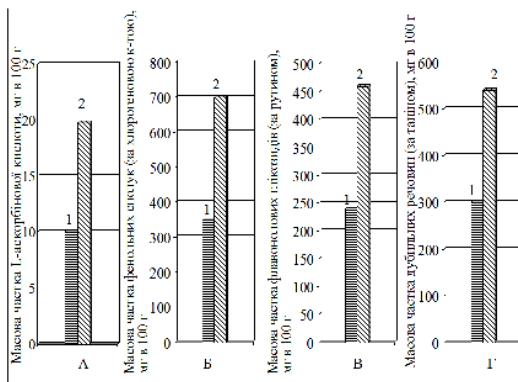
Рис. 1. Вплив заморожування та криомеханодеструкції на інулін (А) топінамбура та його трансформацію у вільну фруктозу (Б), на зв'язані амінокислоти білка (В) і трансформацію їх у вільні амінокислоти (Г) та на целюлозу (Д) і її механоліз до цукрів (Е) під час отримання дрібнодисперсного замороженого пюре: 1 – топінамбур свіжий; 2 – заморожене дрібнодисперсне пюре з топінамбура

Установлено, що паралельно відбувається деструкція і деградація целюлози та білка 50% целюлози трансформується до її мономерів – глюкози, та 50% білка руйнується до окремих вільних амінокислот.

Установлено також, що при «шоковому» заморожуванні та дрібнодисперсному подрібненні топінамбура, яке супроводжується процесами механо- та криодеструкції, механоактивації відбувається не тільки збереження всіх БАР, таких як фенольні сполуки, аскорбінова кислота, дубильні речовини та ін., але й їх більш повне вилучення із зв'язаних з біополімерами комплексів або асоціатів і трансформація їх у вільний стан (їх кількість в порівнянні з вихідною сировиною збільшується в 1,7–2,2 рази), що дає змогу отримати продукт з принципово новим хімічним складом і високими поживчими властивостями (рис. 2).

Одержані результати стали основою при розробці нових технологій отримання замороженого пюре та дрібнодисперсних порошоків із топінамбура для оздоровчого харчування із інуліном в легкозасвоюваній формі. Відповідно до хімічного складу, нові продукти мають потенційну імуномодулюючу, протипухлинну та детоксикуючу дію. Нові технології пройшли апробацію у виробничих умовах в НПП «КРІАС». Розроблено нормативну документацію на дрібнодисперсне пюре і порошок із топінамбура. На їх основі розроблені нові види оздоровчих продуктів

(сиркові десерти, нанонапої, нові види наноморозива, швидкорозчинні фруктові «інстант» нанонапої та соки).

Рис. 2. Вплив заморожування та криодеструкції на БАР топінамбура під час отримання дрібнодисперсних заморожених пюре: 1 – топінамбур свіжий; 2 – заморожене дрібнодисперсне пюре; А – масова частка L-аскорбінової кислоти; Б – масова частка фенольних сполук (за хлорогеновою кислотою); В – масова частка флавонолових глікозидів (за рутином); Г – масова частка дубильних речовин (за таніном)

Р.Ю. Павлюк, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.С. Бессараб, канд. техн. наук, проф. (*НУХТ, Київ*)

В.В. Погарська, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

К.С. Балабай, асп. (*ХДУХТ, Харків*)

О.В. Бендерська, асп. (*НУХТ, Київ*)

ТЕХНОЛОГІЯ ОЗДОРОВЧИХ КИСЛОМОЛОЧНИХ НАНОПОЇВ, ЗБАГАЧЕНИХ НАНОСТРУКТУРОВАНИМИ КРИДОБАВКАМИ З ТОПІНАМБУРА ТА МОРКВИ З ПРЕБІОТИЧНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ

Запропоновано та розроблено інноваційну технологію функціональних кисломолочних нанонапоїв (йогуртів) для здорового харчування на основі молочної сироватки, збагачених замороженими дрібнодисперсними добавками із рослинної сировини з високим вмістом біологічно активних та пребіотичних речовин. Як інновацію в технології кисломолочних нанонапоїв для їх збагачення та в якості структуроутворювачів і згущувачів використовували наноструктуровані